

TIBETAN

Maximum Marks: 80

Time Allowed: Three hours

(Candidates are allowed additional 15 minutes for only reading the paper.

They must NOT start writing during this time.)

Answer all questions.

The intended marks for questions or parts of questions are given in brackets [ ].

Question 1

[20]

Write a short composition in Tibetan in about 400 words on *any one* of the following topics.

གཤམ་གསལ་བརྗོད་གཞི་གང་ཅུང་ཞིག་འདམས་དགོས་པ་དང་ཚུམ་དེ་ཚོ་ལ་༤༠༠་ཙམ་བྲིས་དགོས།

- (i) བོད་དུ་ཐོག་མར་ནང་བའི་ཆོས་དར་ཚུལ་སྐོར་མདོར་བསྟུས་ཙམ་བྲིས།
- (ii) བྱུང་རང་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་དགེ་ལྷན་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བྲིས།
- (iii) བོད་ཀྱི་གལ་ཆེ་བའི་དུས་སྟོན་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བྲིས།
- (iv) རང་ཉིད་འཆོ་སྤྲད་བྲིས་སའི་འཁོར་ལུག་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་ཁོར་ལུག་སྤྲད་སྟོབ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་བྲིས།

Question 2

[8]

Choose the correct option to translate from Tibetan to English.

གཤམ་གསལ་བོད་ཡིག་གི་བརྗོད་པ་རྣམས་གང་གཟུངས་བསྟུག་ཏེ་དབྱིན་ཡིག་ནས་བྲིས་པའི་བརྗོད་པ་ནས་འདམས་ཏེ་བྲིས།

- (i) འཛིན་རིམ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཕུན་ཚོགས་ངེད་གཉིས་འཛིན་གྱི་གཅིག་ཡིན་ལ་བྲིས་མཆོས་ཀྱང་ཡིན།
  - (a) When I was in first grade, Phuntsok and I were not in the same class but he was my neighbour.
  - (b) When I was in first grade, Phuntsok and I were in the same class and he was also my neighbour.
  - (c) When I was in first grade, Phuntsok and I were in the same class and he was not my neighbour.
  - (d) When I was in first grade, Phuntsok and I were neither in the same class nor was he my neighbour.

This Paper consists of 7 printed pages and one blank page.

1223-835

© Copyright reserved.

Turn over

(ii) དང་པོ་བཟ་ལེབ་གཅིག་བཟས་ནས་མ་རྒྱགས་སྟབས་ཡང་བསྐྱར་གཅིག་བཟས།

- (a) I ate a piece of bread, which did not satisfy my hunger so I ate another one.
- (b) I ate many pieces of bread, which did not satisfy my hunger so I ate another one.
- (c) I ate some pieces of bread, which satisfy my hunger so I did not eat another one.
- (d) I ate a piece of bread, which satisfied my hunger, however I still ate another one.

(iii) ངའི་སྒྱུངས་འབྲས་ལ་སྟར་གངས་བརྒྱ་ཐོབ་བྱུང།

- (a) I scored eighty marks in the exam.
- (b) I scored ninety marks in the exam.
- (c) I scored hundred marks in the exam.
- (d) I scored seventy marks in the exam.

(iv) སྤྱུ་ལོ་ ༡༩༣༣ ལོ་ཐུབ་བཟླ་ན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱ་ལྷ་པོ་ལས་འདས་པ་རེད།

- (a) In the year 1933, Thupten Gyatso was born in this world.
- (b) In the year 1933, Thupten Gyatso was reborn in this world.
- (c) In the year 1933, Thupten Gyatso departed from this world.
- (d) In the year 1933, Thupten Gyatso was enthroned in this world.

(v) ལྷ་ལོ་སྟོ་མ་སྤྱི་ཐེང་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༡ ལོ་འབྱུངས།

- (a) The fourth Dalai Lama was born in the year 1391.
- (b) The fifth Dalai Lama was born in the year 1391.
- (c) The second Dalai Lama was born in the year 1391.
- (d) The first Dalai Lama was born in the year 1391.

(vi) ཁོང་ལ་ཐེང་བ་ཆེན་པོ་ལྗེད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད།

- (a) He had a small and a very light rosary.
- (b) He had a large and a very heavy rosary.
- (c) He had a large and a very light rosary.
- (d) He had a small and a very heavy rosary.

(vii) སེང་ཁྱི་འདི་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་ཤིང་ལ་གསེར་རིས་དང་།
ཕྱགས་བཞི་ལ་སྐྱེ་བརྒྱད་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

- (a) The shape of the Sengthri was square, made of gilded wood and supported by eight lions.
- (b) The shape of the Sengthri was round, made of sandal wood and supported by eight lions.
- (c) The shape of the Sengthri was rectangle, made of pine wood and supported by eight lions.
- (d) The shape of the Sengthri was pentagon, made of walnut wood and supported by eight lions.

(viii) ཆེ་བའི་རིག་གནས་སློབ་ཚན་ལྔ་ཡི་ནང་ནས་མཐའ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཤེས་ཡིན།

- (a) From the five major subjects, the fifth subject is the least important one.
- (b) From the five major subjects, the fifth subject is the most irrelevant one.
- (c) From the five major subjects, the fifth subject is the most important one.
- (d) From the five major subjects, the fifth subject is the most relevant one.

Question 3

[12]

Translate the following passage from Tibetan to English.

གཤམ་གྱི་ལེ་ཚན་དེ་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ལ་རྒྱུ་ཅིག།

བོད་ཀྱི་ནང་ཡི་གེ་འབྲི་སྟངས་བཞི་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་མར་ལོ་གཉིས་ནང་ཡོངས་འཛིན་བགེས་གཞོན་ (Senior and Junior teachers) རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་མཁུན་ནས་དབྱུ་ཅན་ (U-chen) ཀོག་སོབ་རྒྱ་དང་།
ཉིན་ལྟར་དཔེ་ཆ་སློབ་འཛིན་དང་། རྒྱ་ཚོད་གཞིག་ཅན་དཔེ་ཆ་ཀོག་རྒྱ་བཅས་བསབས་བྱེད་།
དེ་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཐོག་སྤྱིར་བཏང་གྱི་ཕྱི་གཏུ་མེད་ (U-med) བསྐྱབ་པ་ཡིན།
དེའི་དགེ་ཆན་ནི་མདོ་ཁམས་ནས། ཆོ་སྤྲུལ་བསྐྱབ་ཏེ་མཉམ་དུ་ཕེབས་མཁན་མཁྱེན་རབ་བསྐྱན་འཛིན་
(Khenrab Tenzin) ཞེས་པ་སེར་མོ་བའི་དཔོན་ཕྱིགས་(monk official) གྱིག་རེད། ཁོང་གྲགས་གཞིགས་
(character) བཟང་ཁྱིད་། སྤྱག་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ སོབ་སྟོན་མཁས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
བོད་ཀྱི་སྤར་སོལ་སོབ་སྟངས་ཐོག་ནས་སོབ་སྟོན་གནང་གྱི་ཡོད། སྤར་བྱིང་ (wooden board) ལ་ས་དཀར་
བརྒྱབས་ཏེ་དེའི་སྟེང་དགེ་ཆན་ནས་སྐམ་བྱིས་གནང་ཐོག་ངས་སྐྱག་ཚས་ (ink) འབྲི་དགོས།
ཐོག་མར་ཕྱིག་གཞུགས་ཆེན་པོ་དང་།
དེ་ནས་རི་རྒྱུ་དུབཏང་སྟེ་རིས་མ་ནས་དགེ་ཆན་གྱིས་སྤར་བྱིང་ཐོད་དུ་འབྲི་གནང་དེར་དཔེ་བཞུས་ཏེ་ངས་གཤ
མ་དུ་འབྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཡིག་གཟུགས་ཡག་པོ་ཡོང་ཆེད་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཙམ་སྤྱད་བྱིང་ལ་བྱིས་བྱིང་། ཇི་ནས་ཤོག་བྱར་ (paper)
 འབྲེུ་འབྲུག་གནང་མཛད། དེ་རིས་ཡོངས་ འཛིན་སྐྱ་གཞོན་ (junior teacher)
 ཁྱི་བང་བྱིན་པོ་ཆེ་ནས་དག་ཡིག་ (spelling) དང་། སྐུམ་རྟགས་ (grammar) སོ་བཟུང་གནང་།
 བོད་ཡིག་སོ་བཟུང་དེ་ནམས་ཚང་མར་ལོ་ལྔ་ཙམ་འགོང་།

Question 4

[8]

Choose the correct option to translate from English to Tibetan.

གཤམ་གསལ་ བྱིན་ཡིག་གི་བརྗོད་པ་ནམས་གང་གཟུགས་བཟླས་ཏེ་བོད་ཡིག་ནས་བྱིས་པའི་བརྗོད་པ་ནས་
 འདེམས་ཏེ་བྲིས།

(i) Gautama Buddha was born in a royal family.

- (a) རྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་སྟོན་པོ་རིགས་སུ་འབྱུངས།
- (b) རྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་སྐྱེ་པའི་རིགས་སུ་འབྱུངས།
- (c) རྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་ཐུགས་པའི་རིགས་སུ་འབྱུངས།
- (d) རྟོན་པ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་རྒྱལ་པོ་རིགས་སུ་འབྱུངས།

(ii) The first turning of wheel of dharma was on four noble truths.

- (a) འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟོར།
- (b) རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟོར།
- (c) རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟོར།
- (d) ཏེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟོར།

(iii) The great scriptures translated in Tibet in Kangyur are all Buddha's teachings.

- (a) བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་ནམས་དགེ་འདུན་གྱིས་གསུངས་ཤ་སྟག་ཡིན།
- (b) བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་ནམས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་ཤ་སྟག་ཡིན།
- (c) བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་ནམས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་ཤ་སྟག་ཡིན།

(d) བོད་དུ་བསྐྱར་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་བོད་རྒྱལ་གྱི་ཕ་མཁའ་ལས་གསུངས་ཤིང་གྲག་ཡིན།

(iv) The cyclic existence is divided into three worlds.

(a) འཁོར་བ་ལ་བྱེ་ན་གསུམ་ཡོད།

(b) འཁོར་བ་ལ་བྱེ་ན་གཉིས་ཡོད།

(c) འཁོར་བ་ལ་བྱེ་ན་བཞི་ཡོད།

(d) འཁོར་བ་ལ་བྱེ་ན་གཅིག་ཡོད།

(v) Every noble path has wisdom and method.

(a) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་གདེང་ཆོད་གཉིས་ཡོད།

(b) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡོད།

(c) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་བྱམ་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་གཉིས་ཡོད།

(d) འཕགས་ལམ་རྒྱལ་ལ་རྣམ་ཤུགས་དང་བཟོད་པ་གཉིས་ཡོད།

(vi) This is the district where the Khampas lived.

(a) ས་ཁུལ་འདི་ཆོར་ཨ་མདོ་རིགས་ཆོ་གནས་སྤོང་བྱེད་པ་རེད།

(b) ས་ཁུལ་འདི་ཆོར་བོན་པོ་རིགས་ཆོ་གནས་སྤོང་བྱེད་པ་རེད།

(c) ས་ཁུལ་འདི་ཆོར་ཁམས་རིགས་ཆོ་གནས་སྤོང་བྱེད་པ་རེད།

(d) ས་ཁུལ་འདི་ཆོར་འབྲོག་རིགས་ཆོ་གནས་སྤོང་བྱེད་པ་རེད།

(vii) At last, I came home to Lhasa.

(a) མཐར་ཐུན་རང་གནས་པའི་ཅིང་འཕྱོད།

(b) མཐར་ཐུན་རང་གནས་ལྷ་སར་འཕྱོད།

(c) མཐར་ཐུན་རང་གནས་ལ་དུགས་འཕྱོད།

(d) མཐར་ཐུན་རང་གནས་འབར་མ་འཕྱོད།

(viii) The incident took place during the Monlam Festival in the beginning of 1956.

- (a) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༦ ལོའི་སྟོན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (b) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༥ ལོའི་སྟོན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (c) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༧ ལོའི་སྟོན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།
- (d) གནས་ཚུལ་དེ་དག་ ༡༩༥༩ ལོའི་སྟོན་ལམ་སྐབས་འགོ་འཇུགས་བྱས།

Question 5

[12]

Translate the following passage from English to Tibetan.

གཤམ་གསལ་ བརྗོད་བྱ་འདི་པོད་ཡིག་ཐོག་ལ་ཕབ་སྒྱུར་དགོས།

Cleanliness (གཙང་གྲ་) means keeping the surroundings clean, the habit of being tidy and removing dirt. There are two types (རིགས་) of cleanliness; external and internal (སྤྱི་དང་ནང་). External cleanliness is related to our body, while internal cleanliness is related to the mind. Sound (བདེ་ཐང་) mind lives in a sound body. If we do not clean our mind of negative thoughts, then we cannot remain clean. Without cleanliness, we cannot achieve anything in our life. The people, who do not maintain cleanliness, are unable to contribute to the society. So, they remain a burden (ཁུར་ཁྱིེ་) on society. But people, who maintain cleanliness, are healthy (ཐང་པོ་) and we all know that health (འཕྲོད་བསྟེན་) is wealth. So we must be clean internally as well as externally to live a healthy life for ourselves, our society and our country.

Question 6

Read the passage given below carefully and answer the questions that follow in Tibetan.

གཤམ་གྱི་བརྗོད་བྱ་འདི་དག་གང་གཟུབ་བསྒྲགས་ཏེ་འོག་གི་དྲི་བ་ལག་གི་ལན་མ་ཚོར་བ་བློས།

ཁྱུ་འབས་སྟོན་གྱི་ཕྱི་མ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་སྟོ་ཀུན་འབྱུང་། དེ་ནས་ལམ་བདེན། ལྷག་བདེན།
འགྲོག་བདེན་བཅས་བསྟན་ཀྱང་། འཕྲོར་བར་འཇུག་སྟོག་གྱི་ ཕྱི་མ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་སྟོ་ལྷག་བདེན་
དང་། དེ་ནས་ཀུན་འབྱུང་། འགྲོག་པ། ལམ་བདེན་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་ལན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་
སྟོན་འཕྲོར་དང་སྟོ་བསྟོར་བའི་ཆེ་མཚོ་ལས། དག་སྟོང་དག། འདྲི་ཕྱི་ལྷག་བསྟན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལྟོ།
འདྲི་ཕྱི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལྟོ། འདྲི་ཕྱི་འགྲོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལྟོ། འདྲི་ཕྱི་

ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་སྒྲིག་ཞེས་ཡུལ་ཅན་མཛོན་པར་རྫོགས་པ་སེ་བའི་ཕྱི་ལོ་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 གསུངས་ཀྱིང་། དེ་ཡང་རང་རེ་རྣམས་སྒྲིག་མར་འཁྲོང་བ་ལས་ཐར་འཛོད་ཕྱིན་ཅི་མ་སྒྲིག་པ་ཞིག་མ་སེས་
 ན་ཐར་པའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་པར་སྒྲིག་ཕྱིང་། མ་ཟིག་པའི་ཐུན་པས་བསྐྱབས་ནས་འཁྲོང་བའི་ཕུན་ཚོགས་
 རྒྱག་བསྐལ་བ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་སྒྲིག་གིས་བསྐྱས་པ་ལ། འདི་ཅི་བདེན་པ་མ་ཡིན་གྱི་
 རྒྱག་བསྐལ་སྒྲིག་ཞེས་རྒྱག་བསྐལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་གསུངས་ནས་སྒྲོ་བ་སེས་དཔྲོས་པས་རྒྱག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པ་
 རྒྲིག་མར་གསུངས། རང་རྒྱག་བསྐལ་རྒྱ་མཚོ་རྩ་བར་ལྷུང་བ་འདི་མཛོང་ནས་དེ་ལས་ཐར་བར་འཛོད་པ་
 ན་རྒྱག་བསྐལ་དེ་བསྒྲིག་དཔྲོས་པར་མཛོང་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཅི་རྩ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་དུ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་
 ཤེས་དཔྲོས་པས་དེའི་སྒྲིག་ཏུ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གསུངས། དེ་ནས་འཁྲོགས་བདེན་པ་གསུངས་སྒྲིག་
 དེ་རྩར་འཁྲོགས་པ་མཛོན་དུ་བྱུང་སྟེ་རྣམ་དུ་འཛིན་པར་དེར་འཁྲོ་བའི་ལམ་གང་ཡིན་སྟེ་རྣམ་དུ་ལམ་གྱི་
 བདེན་པ་ལ་འཇུག་དཔྲོས་པས་ལམ་བདེན་པ་ཐ་མར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དང་སྒྲོ་ནད་
 རྫོས་ཕྱིན་པར་བྱས་ལ་དེའི་རེས་སུ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་དེ་སྒྲོང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ནད་ཅི་བའི་བདེ་བ་འཛོད་པ་ན། དེའི་རྒྱ་ནད་དེ་ཡིག་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་སྟེན་བསྟེན་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ཡིན་ཏེ།
 རྒྱད་ལྔ་མ་ལས། ནད་ཅི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཅི་སང་བྱ་ལ། བདེར་གནས་སྒྲོ་བ་བྱ་སྟེན་ཅི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར།
 རྒྱག་བསྐལ་རྒྱ་དང་དེ་འཁྲོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། ཤེས་བྱ་སང་བྱ་ཅིག་པར་བྱ་བྱིང་བསྟེན་པར་བྱ།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱ།

- (i) འཁོར་བར་འཇུག་སྒྲིག་གི་རིམ་པའི་དབང་དུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ། [5]
- (ii) སངས་རྒྱས་བཙུགས་སྟེན་འདས་ཀྱིས་ཚོས་འཁོར་དང་པོ་བསྐྱོར་བའི་ཆོ་མཛད་ལས་གང་གསུངས་ངམ། [5]
- (iii) རྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་སྐོར་དཔེ་མཛེན་གང་གནང་ངམ། [5]
- (iv) རྒྱད་ལྔ་མའི་བསྟེན་བཙུགས་ལ་གང་བཅོད་ཡོད་ངམ། [5]